

Q en A werken zonder geldige gedragscode natuurbeheer

23 december 2021

Inleiding

Een gedragscode is een op de wet gebaseerd hulpmiddel dat zorgvuldige omgang met beschermde soorten bij de uitvoering van *regulier* natuurbeheer borgt. Het gaat dus niet om natuurherstelmaatregelen. Daarvoor dient in de regel een ontheffing te worden aangevraagd. Een gedragscode bevat een goedgekeurde zorgvuldige werkwijze waarmee beschermde soorten geheel worden ontzien of schade zoveel mogelijk wordt beperkt. Als er bij de aanwezigheid van beschermde soorten wordt gewerkt conform een gedragscode, hoeft de uitvoerder van natuurbeheeractiviteiten geen ontheffing aan te vragen en heeft de beheerder vrijstelling van rechtsvervolging bij eventuele onvoorziene schade aan beschermde soorten. Deze wordt eens in de 6 jaar vernieuwd en waar nodig aangepast op basis van nieuwe inzicht en kennis.

De huidige gedragscode natuurbeheer is verlopen op 20 december 2021. Een nieuwe gedragscode is nog niet goedgekeurd. Dat heeft gevolgen voor het natuurbeheer in Nederland. Beheerders moeten nu voor elke beheermaatregel waar beschermde soorten ondanks alle mogelijke voorzorgsmaatregelen beschadigd worden, apart een ontheffing aanvragen. Dat maakt het organiseren van natuurbeheer arbeidsintensiever en praktisch soms onuitvoerbaar omdat een ontheffing vaak lang op zich laat wachten. En hoewel beheerders zoals altijd zorgvuldig werken, lopen de beheerders die nu geen vergunning aanvragen het risico om vervolgd te worden als blijkt dat tijdens hun werk onverhoopt toch beschermde dieren (ernstig) zijn verstoord.

Q en A

Waarom is de gedragscode natuurbeheer niet op tijd vernieuwd?

De huidige gedragscode natuurbeheer was geldig tot 20 december 2021. Tijdens de herziening van deze gedragscode is de VBNE geconfronteerd met gewijzigde kaders voor goedkeuring door het ministerie van LNV. De gedragscode zou daardoor op veel meer punten dan vooraf beoogd moeten worden aangepast. Bij die mogelijke aanpassingen rezen bij ons vragen op of natuurbeheermaatregelen die we al lang uitvoeren nog praktisch uitvoerbaar zijn onder een nieuwe gedragscode of soms überhaupt nog wel mogelijk zijn.

Op 15 november stuurde de VBNE een geactualiseerde gedragscode natuurbeheer in aan de RVO. Naar verwachting zullen nog intensieve gesprekken met de overheid nodig zijn om deze geactualiseerde gedragscode natuurbeheer goedgekeurd te laten worden. Een tijdelijke verlenging van de oude gedragscode is formeel niet mogelijk gebleken.

Totdat er een nieuwe goedgekeurde gedragscode natuurbeheer is zal er daarom een periode zijn waarbij natuurbeheer zonder geldige gedragscode natuurbeheer wordt uitgevoerd.

(N.B. Voor het bosbeheer is de gedragscode bosbeheer voorlopig nog wel geldig.)

Wartoe dient een gedragscode natuurbeheer?

Een gedragscode natuurbeheer is een op de wet gebaseerd hulpmiddel dat zorgvuldige omgang met beschermde soorten bij de uitvoering van *regulier* natuurbeheer borgt. Een gedragscode bevat een goedgekeurde zorgvuldige werkwijze waarmee beschermde soorten geheel worden ontzien of schade zoveel mogelijk wordt beperkt. Als er bij de aanwezigheid van beschermde soorten wordt gewerkt conform een gedragscode, hoeft de uitvoerder van natuurbeheeractiviteiten niet elke keer

opnieuw een ontheffing aan te vragen en heeft de beheerder vrijstelling van rechtsvervolgging bij eventuele onvoorziene schade aan beschermde soorten.

Welke gevolgen heeft het ontbreken van een gedragscode voor het natuurbeheer?

De uitvoering van beheermaatregelen is hard nodig om dier- en plantsoorten te beschermen. Het ontbreken van een gedragscode brengt onwenselijke administratieve lasten en vertraging met zich mee: feitelijk moet voor elke beheermaatregel waar ondanks alle mogelijke voorzorgsmaatregelen beschermde soorten risico lopen nu apart een vergunning worden aangevraagd. Is die er niet, dan kan dit leiden tot vervolging van de beheerder als onverhoopt toch schade wordt toegebracht aan beschermde soorten.

Hoe gaan natuurbeheerders in de praktijk om met het ontbreken van de gedragscode?

Daarvoor heeft de VBNE een richtlijn opgesteld. Kern daarvan is dat als er buiten de kwetsbare periode wordt gewerkt en er aan een aantal aanvullende voorwaarden is voldaan, de kans op schade aan beschermde soorten nihil is. Deze werkzaamheden kunnen doorgang vinden. Kan er niet aan deze voorwaarden worden voldaan dan kan er (zeer beperkt) van andere gedragscodes gebruik worden gemaakt, kan een ontheffing aangevraagd worden bij het bevoegd gezag of kan de maatregel worden uitgesteld.

Wat doen de beheerders om te zorgen dat hier een oplossing voor komt?

De VBNE verzoekt aan provincies of er een mogelijkheid is een groot deel van het noodzakelijke natuurbeheer door te laten gaan met een generieke ontheffing zolang er geen nieuwe gedragscode natuurbeheer is. De VBNE werkt ondertussen hard om met de overheid zo spoedig mogelijk tot een nieuwe, werkbare gedragscode te komen.